

[Socialministeren]

betaling for varig og midlertidig hjemme-hjælp, tildeling af fripladser i daginstitutioner for børn og unge, betaling for ophold på døgninstitutioner for børn og unge og betaling for beskyttede boliger.

Forslagene på socialministeriets område vedrørende socialindkomst medfører en besparelse for det offentlige i alt på ca. 320 mill. kr. (PL januar 1979).

I tilslutning til dette forslag vil der blive fremsat forslag om anvendelse af den foreslåede socialindkomst på boligministeriets og undervisningsministeriets område.

For så vidt angår en nærmere beskrivelse af, på hvilke områder socialindkomsten tænkes anvendt, og de økonomiske konsekvenser heraf kan jeg henvisse til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Jeg vil godt afslutte fremlæggelsen af de økonomiske konsekvenser af lovforslaget med at understrege, at uanset de betydelige besparelser, lovforslaget indebærer, er regeringens sigte med lovforslaget ikke først og fremmest besparelserne. Formålet er først og fremmest en mere retfærdig fordeling af ydelserne og en ordning, der er mere overskuelig for borgerne. Dette formål svækkes ikke af, at det af samfundsøkonomiske grunde har været nødvendigt at kombinere dette sigte med besparelser.

De administrative konsekvenser af forslaget skal således ses i lyset af dette overordnede mål. En mere retfærdig fordeling opnås ikke gratis, og en bedre orientering af borgerne om grundlaget for tildeling af sociale ydelser er ikke omkostningsfri. Lovforslaget er udarbejdet efter indgående drøftelser mellem de statslige og kommunale skatte- og sociale myndigheder, bl. a. med henblik på at tilrettelægge ordningen, så den medfører det mindst mulige administrative besvær. På grundlag af disse drøftelser er de administrative merudgifter ved forslaget anslået til ca. 8 mill. kr. efter en overgangstid.

Det forbedrede fordelingsgrundlag for de sociale ydelser, som forslaget om en socialindkomst indebærer, sikrer samtidig, at de besparelser, som er indeholdt i de forslag, jeg samtidig fremsætter, bæres af dem, der har bedst mulighed herfor.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændringer af reglerne om kontanthjælp, indførelse af socialindkomst m. v.).

(Lovforslag nr. L 223).

Lovforslaget er et led i bestræbelserne på at begrænse det offentliges udgifter. Dette foreslås inden for bistandslovens kontanthjælpsafsnit gennemført dels ved at lægge et loft over den løbende hjælp, dels ved at indføre regler, hvorefter personer med midler over et vist økonomisk niveau vil blive afskåret fra at modtage ydelser, som hidtil har været givet efter en lempelig økonomisk bedømmelse eller helt uden hensyn til modtagerens økonomiske forhold.

Disse ændringer skal ses i forbindelse med det samtidig fremsatte forslag til lov om socialindkomst, der netop har til hensigt at skabe et tildelingsgrundlag, der er mere socialt betonet end den skattepligtige indtægt.

Med hensyn til den kontanthjælp, der efter bistandslovens § 37 ydes under forbigående vanskeligheder, har det hidtil været sådan, at hjælpen var begrænset dels ved ansøgerens hidtidige levestandard, dels ved den pågældendes forventede fremtidige levestandard. Da denne bestemmelse i visse situationer har givet mulighed for at yde hjælp til opretholdelse af et relativt højt levestandard, foreslås i lovforslaget, at der indføres et generelt maksimum for denne hjælp, således at den samlede hjælp ikke kan overstige det beløb, som – efter skattefrækt – udbetales personer, der får dagpenge efter højeste sats, og som ikke har andre indtægter. Dette skal være den klare hovedregel, men maksimumsgrensen skal dog kunne fraviges for personer, der på grund af usædvanlig store forsørgerbyrder eller høje boligudgifter sidder i særlig vanskelige forhold. Samtidig vil det blive præciseret, at kontanthjælp i de første 3 måneder kan ydes efter en kortfattet gennemgang af ansøgerens faste udgifter, hvilket vil medføre en lettere af arbejdet i de kommunale socialforvaltninger.

Der foreslås endvidere en stramning af de regler, der gælder for ansøgeres formueforhold, således at ydelse af hjælp forudsætter, at hverken ansøgeren eller dennes ægtefælle er i besiddelse af en formue, hvoraf det økonomiske behov skulle kunne dækkes. Også

[Socialministeren]

ved denne bestemmelse vil der dog være en ventil, således at det i undtagelsessituationer kan tillades, at en mindre formue bevares af hensyn til pågældendes boligmæssige forhold eller familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder.

Lad mig samtidig nævne, at jeg har fundet det rimeligt at indføre en obligatorisk tilbagebetalingspligt for den del af kontanthjælpen til dækning af terminsudgifter vedrørende fast ejendom, der hidrører fra afdrag, idet en sådan hjælp hidtil har betydet en formueforøgelse for modtageren.

Som ovenfor anført har jeg endvidere fundet det rimeligt og socialt velbegrunderet for fremtiden at gøre visse ydelser betinget af, at pågældende ikke selv har midler til at dække den udgift, der er på tale. Der tænkes her navnlig på udgifter i forbindelse med henstillinger om børns pleje, opdragelse eller uddannelse og på hjælp til forældre, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med en vedvarende fysisk eller psykisk lidelse. Når der skal gennemføres stramninger af bistandslovens regler, må det være naturligt, at økonomisk velfunderede forældre så vidt muligt bidrager til udgifter i forbindelse med deres børns opvækst.

I forbindelse med forslaget til lov om socialindkomst foreslås det, at socialindkomsten anvendes som grundlag for beregning af betalingen for hjemmehjælp. Ikke mindst af hensyn til hjemmehjælpens plejehjemsforebyggende funktion er det dog hensigten, at der samtidig skal ske en lempelse af betalings-satserne.

Videre foreslås ved en ændring af bistandslovens § 58 indført en indkomstgrænse for støtten til invalideredes anskaffelse af motorkøretøjer, således at personer, hvis socialindkomst ikke overstiger 100.000 kr., opnår tilskud som hidtil, medens personer, der ligger over grænsen, får støtten i form dels af tilskud, dels af rentefri lån. Administrativt vil der med hjemmel i § 58 blive fastsat regler, hvorefter modtagere af hjælpemidler selv skal betale en del af udgifterne ved anskaffelsen af hjælpemidlerne – også her med udgangspunkt i de pågældendes socialindkomst.

Betalingen for ophold i beskyttet bolig foreslås ligeledes beregnet på grundlag af socialindkomsten.

Endelig indeholder lovforslaget en omlægning af reglerne for forældrenes betaling for deres børns ophold i daginstitutioner og dagpleje.

Hensigten er dels samtidig med indførelsen af socialindkomstbegrebet at bringe betalingen for disse ydelser på linje med andre betalingsregler efter bistandsloven, der tager udgangspunkt i modtagernes betalingsevne, dels at tilvejebringe en større forældredækning af kommunens og statens udgifter til dagforanstaltninger for børn og unge.

En af fordelene ved at gå fra den nuværende betalingsordning, der principielt bygger på daginstitutionernes udgifter, til en indkomstafhængig ordning er i øvrigt, at man for fremtiden undgår sammenstødsproblemer med lovgivningen om prisstop og avancebegrænsning.

I formuleringen af forslaget til en ny betalingsbestemmelse er kun angivet hovedprincipperne for den nærmere udformning af betalingsreglerne, der – som hidtil – skal ske i en bekendtgørelse, idet det teknisk ville være u hensigtsmæssigt i detaljer at gengive disse regler i en lovbestemmelse – ikke mindst fordi der i forbindelse med overgangen fra det tidligere, udgiftsafhængige system foreligger visse tilpasningsproblemer. Jeg er imidlertid indstillet på i forbindelse med udvalgsbehandlingen af lovforslaget nærmere at redegøre for, hvordan jeg forestiller mig at en kommende betalingsordning bør udformes.

Forslaget vil som helhed medføre en besparelse på 335 mill. kr. i 1981, 415 mill. kr. i 1982 og 445 mill. kr. i 1983. Besparelserne fordeler sig ligeligt mellem stat og kommune. Der ventes ikke at blive tale om administrative konsekvenser i større omfang.

I forslaget er lovens ikrafttrædelsesdato angivet som 1. januar 1981, og det vil være hensigtsmæssigt, om dette tidspunkt, der jo betegner begyndelsen af det nye regnskabsår, kan holdes. Jeg er dog klar over, at overgangen til en ny betalingsordning på daginstitutionsområdet er forbundet med tekniske vanskeligheder, og vil være åben over for ændringer vedrørende ikrafttrædelsen af den del af lovforslaget.

Med disse bemærkninger skal jeg hermed anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Herved tillader jeg mig for folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Indførelse af socialindkomst).

(Lovforslag nr. L 224).

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v. (Indførelse af socialindkomst og indtægtsregulering af invaliditetsydelse).

(Lovforslag nr. L 225).

Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m.fl. (Indførelse af socialindkomst).

(Lovforslag nr. L 226).

Lovforslagene fremsættes som en konsekvens af det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om socialindkomst, og jeg tillader mig at henvise til mine bemærkninger til dette lovforslag.

Indførelsen af en socialindkomst medfører ændringer ved opgørelsen af den indkomst, der lægges til grund for beregning af pensionerne. For visse indkomststarters vedkommende har det imidlertid ikke været muligt at anvende socialindkomstbegrebet uden fravigelser. I disse tilfælde bliver der tale om opretholdelse af de i dag gældende regler. Det foreslås således, at skattepligtige pensionsydelse fortsat ikke indgår i indtægtsgrundlaget for pensionsberegningen, således at pensionen udelukkende beregnes på grundlag af indtægt ud over pensionen. Der vil også fortsat ved indkomstberegningen ske en vis nedsættelse af den del af indtægten, der hidrører fra personligt arbejde, ligesom der foreslås opretholdt et vist fradrag af indtægter ved livrente o. lign.

Forslaget til lov om ændring af invalidepensionsloven indeholder herudover et forslag om indtægtsregulering af invaliditetsydelsen for personer med en socialindkomst, som overstiger 125.000 kr. Der foreslås således et fradrag på 30 kr. i invaliditetsydelsen, for hver 100 kr. den årlige socialindkomst overstiger nævnte beløb. Indtægtsreguleringen skønnes at medføre en besparelse for det offentlige på 6 mill. kr.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslagene – og for så vidt angår de økonomiske og administrative konsekvenser til lovforslaget om socialindkomst – skal jeg anmode om tingets hurtige og velvillige behandling af forslagene.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Nedsættelse af indkomstgrænse og indførelse af socialindkomst).

(Lovforslag nr. L 227).

Som led i regeringens sparebestrebelse indeholder lovforslaget forslag om en nedsættelse af indtægtsgrænsen for almindeligt, forhøjet og ekstra børnetilskud, således at indtægtsgraduering i 1981 begynder med en 1979-indkomst på 140.000 kr., hvilket svarer til en nedsættelse af indtægtsgrænsen i 1980 fra 144.000 kr. til 128.000 kr.

Som indkomstgrundlag både for så vidt angår børnetilskud og ungdomsydelse foreslås endvidere anvendt socialindkomsten, jfr. det samtidig hermed fremsatte lovforslag. Samtidig foreslås i loven indføjet en adgang til at fastsætte regler om fravigelser og omberegninger af børnetilskud og ungdomsydelse i tilfælde, hvor modtagernes økonomiske forhold har ændret sig væsentligt i forhold til de økonomiske forhold, der danner grundlag for socialindkomsten. Ved opgørelsen af formuen skal dog kun væsentlige formueændringer, der direkte påvirker familiens levevilkår, tages i betragtning.

Det gældende mindstebeløb for udbetaling af børnetilskud på 100 kr. årligt foreslås forhøjet til 200 kr. årligt.

Besparsen ved en nedsættelse af indtægtsgrænsen for graduering af børnetilskud skønnes på årsbasis at ville andrage 130 mill. kr. Besparsen ved overgang til anvendelse af socialindkomsten udgør 30 mill. kr.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af rådighedsbeløbet i 1981, varmhjælp til pensionister).

(Lovforslag nr. L 228).

Med forslaget om forhøjelse af kommunernes rådighedsbeløb til udbetaling af personlige tillæg til folke-, invalide- og enkepen-